

Zacharias Heyes

BYŤ DOMA SÁM V SEBE

dlb

77

... som urbiť Povedz mi to! Nebola to
... kovára, povedala som jej. Nebola to
... odpoved, ale nevedela som, čo jej mám
... vedomová som si jej bolesť a aj bolesť
... vo vzduchu plným húčnej huby
... vďaka navšok. Myslela som si, že bez Krista
... nevedela, ako kráčať. Ako som vlastne mohla
... od svojho kamaráta som už v e-malle
... od Simone Weilovej.

Zacharias Heyes

BYŤ DOMA
SÁM V SEBE

db

NIHIL OBSTAT
ThLic. Pavol Grach, PhD.

Zacharias Heyes:
Bei mir selbst zu Hause sein. Vom guten Umgang mit Leib und Seele
© 2017 Vier-Türme GmbH, Verlag, 97359 Münsterschwarzach Abtei

Preklad © Mariana Gerátová
Fotografia na obálke © Peter Bučány
Návrh obálky Braňo Gajdoš

Slovenské vydanie © Vydavateľstvo DON BOSCO 2021
Všetky práva vyhradené.

ISBN 978-80-8074-506-6

OBSAH

7	ÚVOD
9	„Kde bývaš?“
17	KDE JE BOH DOMA
19	Cesta s Bohom v Biblii
26	Ježiš
32	Benedikt z Nursie
39	František z Assisi
45	Mikuláš z Flüe
50	Madeleine Delbrêlová
57	DOMA V SEBE A V BOHU
59	Doma?
67	Bývať v Bohu
74	Ísť Bohu v ústrety
77	Starostlivosť o svoj duchovný život
90	Stíšiť sa
99	Zmierenie s minulosťou
111	Prevziať zodpovednosť
145	Životné sny
163	MYŠLIENKY NA ZÁVER

ÚVOD

„KDE BÝVAŠ?“

„Kam ideš, keď povieš, že ideš domov?“ Táto veta sa raz objavila na propagačnom plagáte mníchovského Rezi- denčného divadla. Keď som ju čítal, položil som si otáz- ku, prečo si divadlo robí reklamu práve takouto vetou. Nepriamo v nej totiž zaznievalo: „Keď sa chceš cítiť ako doma, choď do divadla.“ Alebo: „Keď ideš do divadla, prídeš vlastne domov.“ Keď som o tom premýšľal ďalej, pripadalo mi to úplne logické a pochopiteľné: Keď sa vyberieme do divadla, zvyčajne nejdeme sami. Vezme- me so sebou rodinu, partnera či partnerku, dobrých priateľov. Stretneme sa o čosi skôr, zjždeme si spolu na pohárik, užívame si príjemný večer. Po predstave- ní zostaneme ešte nejaký čas spolu a dojmy necháme doznieť pri dobrej večeri alebo pohári vína. Všetky tieto situácie sa potom určite zhodujú aj s predstavou o domove: je to miesto, kde sme spolu s rodinou alebo s partnerom, kam si pozývame priateľov a kde s nimi

trávime čas. Nie sme tu sami, a hoci by nám aj práve nebolo najlepšie, cítime sa prijatí a v bezpečí. Skrátka a dobre: doma zabúdame na starosti všedného dňa a užívame si spoločnosť milých ľudí.

Ešte som sa chvíľu zamýšľal nad tým, kam to vlastne človek ide, keď ide domov. A prišlo mi na myseľ takéto vyjadrenie: konečne pokoj. Namáhavý deň je za nami, pracovné záležitosti sú vybavené, o deti je postarané. Kým sa skončí deň, človek má ešte trošku času pre seba. Vypne, pohodlne sa usadí, utriedi si myšlienky, začíta sa do dobrej knihy, vybaví si v predstavách uplynulé hodiny. Jednoducho: celkom spočinie v sebe.

Vám sa pri tej otázke zaiste vybaví vlastné myšlienky, pocity, skúsenosti a predstavy a budete ich môcť pridať k mojim odpovediam a nápadom. Možno si pri tom spomeniete na svoje detstvo: vôňu čerstvo upečeného koláča, ktorá sa šíri celým domom, zvony ohlasujúce nedeľu, kravy na paši, hry v záhrade, na lúke, ihrisku...

Ježišovi raz položili podobnú otázku. Jeden z učeníkov sa ho opýtal: „Kde bývaš?“, čo inými slovami znamenalo: „Kde si doma?“ A Ježiš dáva prekvapujúcu odpoveď: „Podťe a uvidíte!“ Tým, čo sa ho pýtali, teda nedáva svoju adresu. Namiesto toho ich pozýva, aby šli s ním a pozreli sa. Pozýva ich – takpovediac – na objavnú cestu. Jeho sprievodcovia na nej odhalia niečo udivujúce: žiaden reprezentatívny dom, nijaká manželka ani rodina. Namiesto toho vyjadrenia ako: „Nemám miesta, kde by som hlavu sklonil.“

Ale veď predsa – ak vychádzame z predošlého uvažovania – domov charakterizuje práve to, že človek vie, kde má posteľ, kde sa cíti dobre a slobodne, kam sa môže utiahnuť, kde nachádza bezpečie pri milovaných ľuďoch.

Časom učenici pochopili, že Ježiš má len jeden domov: Boha, svojho Otca. Nazýval ho láskyplne *abba* – ocko. Videl ho všade: v ľuďoch, v prírode, v osamelej nočnej modlitbe na vrchu. Vedel, že Boh je v ňom a on v Bohu. Môžeme povedať, že Ježiš bol doma sám v sebe – spočíval sám v sebe, v láskyplnom vzťahu s Bohom. A to isté si želáme aj my sami pre seba: spočívať v sebe, nájsť v sebe domov bez ohľadu na to, aké nepokojné časy sú okolo nás.

Je toho toľko, čo nás vyvádza z rovnováhy, a každý deň nám ukazuje, aký krehký je náš život, náš pozemský domov. Mnohí ľudia dnes zažívajú skúsenosť, o ktorej hovoril Ježiš: vedia síce, kde večer sklonia hlavu, ale neraz musia ráno po prebudení rozmýšľať, v akom meste alebo štáte sa práve nachádzajú a či je tá posteľ, v ktorej ležia. Často sú na cestách a cítia sa v pravom zmysle slova ako bezdomovci. Dôvodom tejto situácie je fakt, že v pracovnej sfére sa od nich očakáva vysoká flexibilita, ktorá môže prinášať časté sťahovanie, zmenu pracoviska, ale aj veľa služobných ciest po celej zemi. Vtedy už naozaj nezáleží na tom, či sa ráno zobudíme v hoteli v Hamburgu alebo v Hongkongu. Okrem toho je tu pohyblivý pracovný čas a (neraz aj dlhé) nadčasy, ktoré kradnú životu jeho spoľahlivý a prirodzený

rytmus. Aj toto človeku bráni žiť a usadiť sa na jednom mieste. Toto „bezdomovectvo“ vyvoláva v mnohých pocit straty domova a vykorenenie. Keď je človek stále na cestách, nemôže zapustiť korene na jednom mieste, vytvárať si pevné priateľstvá a vzťahy, a tak sa udomáčniť aj citovo.

Ako duchovný sprievodca v núdzových situáciách stále znova zažívam, ako ľahko sa môže človek dostať do emocionálnej krízy, ako sa niekedy život z minúty na minútu zmení a nič už nie je ako predtým, ako rýchlo padne celá jeho citová istota.

Ďalším dôvodom, prečo sa ľudia nemôžu nikde usadiť, sú vzťahy na diaľku, vynútené už spomínanou flexibilitou. Láska medzi Berlínom a Londýnom však často len živorí. Ako sa v takýchto okolnostiach dá uvažovať napríklad o založení rodiny? Určite, sú aj pozitívne príklady, ale väčšina párov po čase trpí tým, že im chýba spoločný domov, a nasleduje rozchod.

Navyše, v našej dobe a spoločnosti zanikajú mnohé tradičné miesta a štruktúry, ktoré si ľudia spájajú s pojmom domov a vlasť. Miestom, ktoré kedysi úplne samozrejme patrilo k životu a poskytovalo človeku oporu, identitu a domov, je klasické dedinské spoločenstvo. V dedine našiel každý, kto o to stál, bezpečné miesto. Ľudia tu držali spolu a navzájom si pomáhali. Spolu slávil sviatky a pohreby, delili sa o radosť aj o žiaľ. Aj úlohy boli jasne rozdelené: každému bolo jasné, čo treba robiť a čoho sa pridržať.

Predovšetkým to platilo v spolkoch a združeníach. Aj v nich našlo veľa ľudí domov, pretože vďaka svojej angažovanosti zapadli do spoločenstva, dostalo sa im ocenenia a konali zmysluplnú činnosť: či už u hasičov, v športovom alebo streleckom klube, v ženskom spolku alebo čitateľskom krúžku. Štruktúry týchto združení boli relatívne pevné a nemenné, čo zaručovalo po celé desaťročia úspešný spoločenský život. Bolo samozrejmosťou patriť do nejakého spolku a angažovať sa v ňom. Každý sa niekam zaradil, zaujal svoje miesto a vedel, kde je doma.

Malo to však aj obrátenú stranu. Znamenalo to určitý záväzok, človek si musel stáť za tým, kto je a čo je, že s ním možno počítať, keby bolo treba. Mnohým mladým ľuďom dnes padne ťažko vstupovať do pevných vzázkov alebo sa záväzne pričleniť k nejakej spoločnosti. Stretnutia a termíny sa dohadujú spontánne cez sociálne siete – a práve tak spontánne a často sa aj rušia. Záväznosť sa postupne stáva čoraz väčším problémom dokonca aj pre staršie generácie. Pre niečo sa rozhodnúť, niečo naozaj prisľúbiť a potom sľub skutočne dodržať – to so sebou prináša obmedzenia a znamená to tiež, že už nemožno využiť iné možnosti, že odpadajú ďalšie alternatívy.

Pre mnohých ľudí bola vždy istým domovom aj Cirkev, miesto, kde sa žila a stvárňovala viera. Cirkev má tú veľkú výhodu, že je zastúpená všade vo svete a že človek všade pozná aspoň priebeh bohoslužby a môže aj v cudzine a na cestách cítiť aspoň akú-takú istotu.

Ježiš pozýva svojich učeníkov, aby šli a pozreli sa, kde býva. No potom ich berie aj na pokojné miesto, kde si môžu oddýchnuť. A aj sám sa utiahne do samoty, aby mohol pobudnúť so svojím Otcom.

Milí čitatelia, táto kniha vás chce pozvať na objavnú cestu, na ktorú vzal Ježiš svojich učeníkov. Chcela by vám ukázať spôsoby, ako sa môžete postarať o svoju dušu: aby to prospievalo vám aj jej, aby ste sa cítili v bezpečí, aby ste našli domov sami v sebe.

Ste pozvaní, aby ste sa ako Ježiš udomácnili v láskyplnom vzťahu s Bohom a aby ste tak v sebe našli pokoj, domov a bezpečie, aby ste sa v ňom ukotvili, aby ste znova objavili a rozvíjali svoju dôstojnosť človeka prijatého do Božieho života.

Ak by ste niektoré prvky chceli prijať a presadiť aj do svojho bežného života, ponúkam vám na konci niektorých kapitol zopár praktických cvičení. Máte teda viac možností, ako pracovať s touto knihou: môžete ju najprv prečítať a potom sa rozhodnúť, ktoré cvičenia by ste niekedy chceli vyskúšať. Alebo si cielene vyberiete niektoré témy, ktoré vás zvlášť oslovujú, a začnete s tým, čo vás najviac zaujíma.

Želám vám inšpiratívne a obohacujúce čítanie, ktoré vám – ako dúfam – pomôže nájsť domov v sebe samých.

Váš p. Zacharias Heyes

KDE JE
BOH DOMA

CESTA S BOHOM V BIBLIII

Jedna z prvých otázok, ktorými sa deti pýtajú na Boha, môže byť táto: „Kde býva Boh?“ My automaticky odpovieme: „V nebi.“ Deti sa s tým obyčajne neuspokoja a pýtajú sa ďalej: „Kde je to?“ A keď začnú pred Vianocami písať listy Ježiškovi, dožadujú sa presnejšej adresy. Vtedy my dospelí hneď presne vieme, kam treba adresovať vianočnú poštu...

Kde však býva Boh? Kde ho možno hľadať a nájsť? Kde je to nebo? Záverečné požehnanie pri bohoslužbe sa začína vetou: „Nech na vás zostúpi požehnanie všemohúceho Boha.“ Zdá sa, že mnohí ľudia ešte stále vnímajú Boha ako niekoho, kto býva „tam hore“. Veď aj Ježiš opakovane hovorí o svojom Otcovi „na nebesiach“.

Vezmime si na pomoc angličtinu. Tá pozná dve rozdielne slová: *sky* ako modro-bielu oblohu, ktorú vidí človek nad sebou, a *heaven* ako označenie miesta,